

Asia: VN/7502/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi YVA-lain ja SOVA-lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta ja luonnoksesta esitykseksi SOVA-asetuksen 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hankkeen kuvaus

Hallituksen esityksellä siirrettäisiin Suomen ympäristökeskukselle ympäristöministeriöllä olevat valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevat viranomaistehtävät, joista säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa, viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa. Valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevien viranomaistehtävien siirron tavoitteena on mahdollistaa ympäristöministeriön resurssien keskittäminen sille ensisijaisesti kuuluviin yhteiskunnallisesti merkittäviin laaja-alaisiin ja strategisiin tehtäviin valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevien vahvasti operationaalisten viranomaistehtävien sijaan. Lisäksi tavoitteena on selkeyttää ympäristöministeriön roolia vastata toimialansa asioiden valmistelusta ja hallinnon asianmukaisesta toiminnasta. Edelleen tavoitteena on siirtää vastuu tehtävistä sellaiselle viranomaiselle, jolta löytyy asiaan liittyvä riittävä asiantuntemus ja jonka tehtäväkuvaan operationaaliset viranomaistehtävät soveltuvat ympäristöministeriötä paremmin.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskeviin menettelysäännöksiin esitettäisiin joitain käytännön kannalta tarkoituksenmukaisia tarkennuksia.

Lisäksi tehtäisiin muutoksen edellyttämät tekniset muutokset ilmailulain, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain, maa-aineslain, ratalain ja ympäristönsuojelulain valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevan menettelyn viittauksiin.

Esityksellä lisättäisiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin vanhojen asiakirjojen julkaisemista koskevat säännökset, jotka mahdollistaisivat asiakirjoihin sisältyvien

välttämättömien henkilötietojen julkaisemisen yleisessä tietoverkossa. Sääntelyn tarkoituksena on edistää ympäristötiedon saatavuutta sekä turvata vanhoihin päätöksiin sisältyvien asianosaisten henkilötietojen suoja rajaamalla yleisen tietoverkon kautta nähtävillä olevien henkilötietojen julkaiseminen ainoastaan välttämättömiin tietoihin.

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun lakiin esitetään lisättäväksi säännös koskien tilanteita, joissa ympäristöarvioinnin piiriin mahdollisesti kuuluvaa suunnitelmaa tai ohjelmaa ei ole lainsäädännössä etukäteen säädetty ympäristöarvioitavaksi. Tavoitteena on sen varmistaminen, että kaikki ympäristöarviointivelvoitteen soveltamisedot täyttävät suunnitelmat ja ohjelmat alistetaan ympäristöarvioinnille, mukaan lukien tilanteet, joissa valmisteltavana oleva suunnitelma tai ohjelma ei sisälly SOVA-asetuksen 1 §:n luetteloon. Lisäksi tavoitteena on selkeyttää vastuita suunnitelman tai ohjelman ympäristöarviointivelvoitteen määräytymisessä. Erityisesti selkeytystä tavoitellaan ministeriöiden ja valtioneuvoston asetusten sekä hallinnolliseen määräykseen perustuvien suunnitelmien ja ohjelmien SOVA-lain arvioinnin piiriin kuulumisen määräytymisessä mutta lisäksi tilanteissa, joissa muukin suunnitelma tai ohjelma täyttää ympäristöarvioinnin soveltamisedot, mutta sitä ei ole sisällytetty SOVA-asetuksen 1 §:n aina ympäristöarviointia edellyttävien suunnitelmien ja ohjelmien listaan. Tavoitteena on säätää vastuu ympäristöarviointivelvoitteen soveltumisen toteutamisesta niin, että soveltumista tarkastelee se taho, jolla on paras asiantuntemus valmisteltavan asetuksen tai muun suunnitelman tai ohjelman sisällöstä.

Lisäksi viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetusta laista poistettaisiin vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman sekä niiden toimenpideohjelmien ympäristövaikutusten arviointia koskeva poikkeus niin, että jatkossa vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelmat olisivat viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain soveltamisalaan kuuluvia.

Tavoitteena on selkeyttää SOVA-lain ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain keskinäistä yhteyttä vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman ympäristöarviointien laatimisessa.

Lapin liiton näkemys

Valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevien viranomaistehtävien siirtoon liittyen Lapin liiton virasto pitää hyvänä tavoitetta siirtää vastuu tehtävistä sellaiselle viranomaiselle, jolta löytyy eri hanketyyppeihin liittyvää asiantuntemusta ja jonka tehtäväkuvaan operationaaliset viranomaistehtävät soveltuvat ympäristöministeriötä paremmin.

Espoon sopimuksen säatelemä valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointi koskee useita Lapin maakunnan alueita ja niiden kaavoitusta sekä niille sijoittuvia muita hankkeita. Lapin liiton virasto pitää tärkeänä, että viranomaistehtävien siirrossa resurssien riittävyys tullaan huomioimaan myös riittävällä rahoituksen siirrolla Suomen ympäristökeskukselle. Riittävä

resurssointi varmistaa viranomaistehtävien sujuvan ja asiantuntevan hoidon myös jatkossa, mikä on olennaista hankkeiden etenemisen kannalta.

Piisilä Juha
Lapin liitto